

Klaveristiseminaarista poimittua

TEATTERIMUUSIKKO TEKEE MELKEIN MITÄ VAIN

Sibelius-Akatemiassa kartoitettiin adventtiviikonloppuna kosketinsoittajien työkenttää nykyajan musiikkielämässä. Pianistien lisäksi ääneen pääsivät cembalistit ja urkurit ja vähän hanuristitkin.

Ammatissa toimivalla kosketinsoittajalla on monta roolia. Hän voi olla solisti tai säestäjä, hän voi olla opettaja, valmentaja, harjoittaja tai peräti täyden palvelun pianisti.

Yksi seminaarin kiintoisimmista tarkennusalueista oli katsaus korrepetiittorin ja teatterikapellimestarin työhön. Näistä olivat tulleet kertomaan alansa kokeneet edustajat **Rilla Kyykkä** ja **Lasse Hirvi**.

”Unohda että olet pianisti”

Rilla Kyykkä tuli Sibelius-Akatemiaan vaiheessa, jossa korrepetiittorien ammattikunta oli vasta syntymässä. Hän päätyi uralle toisaalta synnynnäisen teatteri-innostuksensa, toisaalta vankan kielitaitonsa ansiosta.

Korrepetiittorin ammatin perusedellytyksen Kyykkä määrittelee ytimekkäästi: unohda että olet pianisti. Oopperassa harjoituspianistin on luotava illuusio orkesterista. Jotta laulajat eivät tuuditautuisi väärään turvallisuudentunteeseen siitä, miten orkesteri tukee heitä, pikkuseikatkin voivat olla elintärkeitä. Esimerkiksi isorummun iskemää matalaa D:tä pianistin on markkeerattava vastaavalla iskulla eikä suinkaan pitkällä sävelellä, vaikka se pianopartituurissa olisi sellaiseksi merkitty. Kyykkä ei ylipäättään pidä termistä pianopartituuri, vaan puhuu mieluummin pianovedoksesta.

Korrepetiittorin on oltava produktioneutraali esivalmistelija. Sekä kapellimestareilla että ohjaajilla voi olla niin erilaisia näkemyksiä valmistettavasta teoksesta, että korrepetiittorin on tähdättävä riisuttuun malliin, turvalliseen peruspakettiin.

Päivän sana: rockmusikaali

Lasse Hirvi on alun perin musiikkikasvatuksen osaston kasvatti, mutta on aina ollut intohimoinen jazzdiggari. **Jukka Linkola** poimi hänet kapellimestariksi musikaaliinsa *Kallion kimallus*, joka kantaesitettiin Helsingin kaupunginteatterissa 1990. Nykyään

Teatterikapellimestari ei yleensä johda edestä, vaan kosketinsoittimen äärestä. Lasse Hirvi yhteineen Helsingin kaupunginteatterin musikaalissa *Fantasticks* vuonna 2003.

hän toimii teatterin vakituksena kapellimestarina ja on siinä tehtävässä harjoittanut lukuisia musikaaleja.

Musikaali ei nykyisessä kaupunginteatterissa yleensä tarkoita *Sound of Musicin* kaltaista ikivihreää, vaan päivän sana on rockmusikaali. Tällaisten näyttämöteosten partituurit on Hirven mukaan kirjoitettu erittäin viitteellisesti. Pianooversio on muodostettava yleensä levyltä napatun kuulokuvan mukaan.

Puheteatterissa kapellimestari ainoana musiikin ammattilaisena saattaa joutua säveltäjän ja jopa käsikirjoittajan tehtäviin. ”Se on tilanne silloin, kun ohjaaja ei ymmärrä musiikista mitään. Ja usein joutuu korjailemaan käännöstä, jos suomentaja ei ole esimerkiksi ajatellut, mitä vokaaleja voi laulaa korkeilla sävelillä.”

Pokka pitää

Molemmat pianistit vakuuttivat ammatinsa monista omissa huolimatta viihtyvän (Kyykkä viihtyneensä; hän on siirtynyt taiteellisen suunnittelupäällikön tehtäviin) näyttämöllisessä työssään. Joskus joutuu soittamisen ohella hoitamaan valoja ja tehosteita, jopa laulamaan kenraaliharjoituksessa sairastuneen solistin tilalla, niin kuin kävi Kyykälle Menottin *Maria Golovinissa*, kun

Esa-Pekka Salonen johti diplomioopperansa ja lavastaja **Anna Kontek** valmistui samassa produktiossa taideteollisesta korkeakoulusta. Lasse Hirvi mainitsi teatterikapellimestarin ensimmäiseksi hyveeksi sen, että pokka pitää. Muita tärkeitä ominaisuuksia ovat musiikillinen yleisvistyys, transponointitaito ja kyky editoida pianotekstuuria livetilanteessa. Tämän rasituskokonaisuuden pyörteissä Hirvi on useita kertoja joutunut lääkitsemään oireilevaa tenniskyynärpäättä.

Korrepetiittorin koulutusohjelma on käynnistynyt Sibelius-Akatemiassa tänä syksynä. Oopperan harjoituspianistin työmarkkinat ovat käytännössä yhtä kuin Kansallisooppera, joka tällä hetkellä työllistää heitä kymmenen: kuusi oopperan ja neljä baletin puolella. Kevyen musiikin puolella ammatti opitaan tekemällä, sillä teatterimuusikon koulutusohjelmia ei ole. ”Mutta eipä ole työpaikkojakaan”, heitti Lasse Hirvi päättäjäisiksi. 🎹

Kosketus tulevaisuuteen – klaveristi työssä. Avoin seminaari Sibelius-Akatemiassa 29.-30.11. Kirjoittaja ehti paikalle ainoastaan ensimmäisenä seminaaripäivänä, joka oli otsikoitu ”Klaverismin juurilla”.